

Huruf-u Mukattaa nedir, kısımları nelerdir? Harflerin Sırları, İlahi şifreler konularında bilgi verebilir misiniz?

Meşhur müfessir Kadı Beydâvi, bu harflerle ilgili şu açıklamalara yer verir:

“Elif, Lâm, Mîm.” Bu ve emsali lafızlar, kendileriyle kelimelerin meydana geldiği harflerin isimleridirler.

İbnu Mes’ud, Hz. Peygamber'den şöyle rivayet eder:

"Kim Allahın kitabından bir harf okursa, ona bir hasene verilir. Hasene ise, on katıyladır. 'elif-lâm-mim' bir harftir demiyorum. Lakin elif bir harftir, lâm bir harftir, mim bir harftir."[\[1\]](#)

Bu harflerle, Kur’ana muaraza etmek isteyenlere meydan okunmuştur.[\[2\]](#)

Eğer Kur’an Allahın kelâmı değil insan sözü olsaydı, ona muaraza edenler birbirlerine yardım da etmelerine rağmen buna yakın şeyler söylemekten elbette âciz kalmazlardı.

Böylece, bu ifadeler Kur’anın bir nevi i’cazını gösterir. Daha ilk ifadelerinde, muhataplarının kulaklarına bu i’cazı duyurur. Çünkü harfleri isimleriyle söylemek okuma yazma bilen ve öğreten kimselere hastır. Kur’anı kendisinden dinledikleri Hz. Peygamber ise, okuma yazması olmayan bir ümmîdir. Ondan kitabet ve tilavetin meydana gelmesi, doğrusu hiç beklenmeyen garip bir durumdur, harikulâdedir.

Hem de sure başlarında geçen bu harfler, öyle dizilmişlerdir ki, büyük edipler de bunu yapmaktan aciz kalır. **Şöyle ki:**

Sure başlarında yer alan bu harfler (**huruf-u mukattaa**) on dört tanedir. Bu ise, -şayet lâm elif doğrudan bir harf sayılmazsa- harflerin yarısıdır.

Bu harfler, yirmi dokuz defa sure başlarında yer alır, bu ise, hece harflerinin sayısıdır.

Kur’an-ı Kerîm'de huruf-u mukataa *bir, iki, üç, dört* ve *beş* harfli olarak zikredilir.[\[3\]](#)

Huruf-u mukataanın, surelerin isimleri olduğu da söylenmiştir.

Ayrıca, bu harflerin, kendilerinin de içinde buldukları bazı kelimelere bir işaret olduğuna dikkat çekilmiştir.

İbnu Abbasın şöyle dediği rivayet edilir: “Elif, Allahın ihsanlarına, lâm harfi lütfuna, mim harfi de mülkünü işaretler.”

Yine O’ndan şöyle bir rivayet vardır:

“Elif - lâm - mim’in manası: Ben Allah'ım, bilirim, demektir.”

İbnu Abbasa göre, **elif** harfi Allaha, **lâm** harfi Cibriyle, **mim** harfi Muhammede işaret eder. Yani, “Kur’an, Cibrilin lisanı ile Allah tarafından Hz. Muhammede (asm) indirilmiştir.”

Bu harflerin, ebced ve cifir yoluyla kavimlerin müddet ve ecellerine işaret olduğunu söyleyenler de vardır. Rivayete göre, Yahudilerden bir grup Hz. Peygambere geldiğinde, onlara Bakaranın başından “**Elif - lâm - mim’i**” okudu. Onlar, ebced yoluyla bunu hesaplayıp dediler: “*Müddeti yetmiş bir yıl olan bir dine nasıl girelim?*”

Rasulallah (asm) onlara tebessüm etti. Bunun üzerine, “*Başka da var mı?*” dediler. Hz. Peygamber onlara “**elif - lâm - mim - sad**”, “**elif - lâm - ra**” ve “**elif - lâm - mim - ra**”yı okudu. Bunun üzerine, “*Bize iş karıştı. Hangisini esas alacağımızı bilmiyoruz.*” dediler.

Bu harflerin Kur’anın isimleri olduğu da söylenmiştir.

Keza, bunların Allahın isimleri olduğuna da dikkat çeken olmuştur.

“Elif - lâm - mim”le alâkalı şöyle bir nükteye dikkat çekilir:

Elif, harfi boğazın gerisinden çıkar. Burası, harflerin çıkış yerlerinin başlangıcıdır.

Lâm harfi dilden çıkar, bu da harflerin mahrecinin ortasıdır.

Mim harfi ise dudaktan çıkar, bu da harflerin mahrecinin sonudur. Demek ki, kulun kelâmının hem evveli, hem ortası, hem de sonu Allahı zikir olmalıdır.

Bu harflerle ilgili olarak, “bunlar sadece Allahın bildiği birer sırdır” görüşüne de yer verilir. Buna yakın bir görüş, dört halifeden ve sahabeden rivayet edilir. Belki de onlar “bu harfler Allah ile Rasulü arasında birer sırdır, hem birer rumuzdur, diğer insanlar bunlara muhatap değildirler” manasını murat ettiler. Çünkü bir mana ifade etmeyen şeyle hitap etmek, uygun bir şey değildir.[\[4\]](#)

Bediüzzaman İsharatu’l- İ’caz’da bu konuda şu açıklamaları yapar:

الم "Elif - Lâm - Mim"

Burada dört mebhas vardır.

Birinci Mebhas

i'câz, اَلْمِسْمَع ufkundan teneffüs etmiş, nefes almıştır. Çünkü i'câz, belâğat inceliklerinin parıltılarının imtizacından tecelli eden bir nurdur. Bu mebhaste bir kısım letaif var. Bunların her biri ince olsa bile, tamamı bir fecr-i sadıktır.

- اَلْمِسْمَع sûre başlarındaki diğer kardeşleriyle beraber, bütün kelimelerin unsurları olan hece harflerinin yarısını teşkil eder, dikkat et![\[5\]](#)

- Alınan bu harfler, alınmayanlara nisbetle daha çok kullanılan harflerdir.

- Kur'an, almış olduğu bu harflerden “*elif ve lam*” gibi dile kolay olanları tekrar etti.

- Kur'an mukattaat harflerini hece harflerinin sayısınca yirmi dokuz sûre başında zikretti.

- Kur'an bu harfleri alırken *mehmuse, mechure, şedide, rihve, müsta'liye, münhafida, münfetiha* gibi, çift olan harf guruplarından yarısını, tek olanlardan ise, kalkale gibi ağır olanlardan azını, zellaka gibi hafif olanlardan çoğunu almıştır.[\[6\]](#)

- Alınan harflerin tabiatları, seciye olarak daha latîftir.

- Kur'an bu harfleri alırken beş yüz dört ihtimal arasından bu tarzı seçmiştir. Öyle ki, harflerin tabiatlarına göre yarısını almak, ancak bu şekilde mümkün olmaktadır. Çünkü çoğunun taksimatı iç içedir, birbirine girmiştir ve farklı farklıdır. Her birinin bu şekilde yarısının alınmasında acip bir garabet (dikkat çekicilik) vardır.

Bu lem'aların mezcinden i'câz nuru derleyemeyen kimse, kendi zevkini kınasın!

İkinci Mebhas

اَلْمِسْمَع ses veren bir şeye vurup dikkat çekmek gibi, muhatabı uyarır, dikkatini toplar. Çünkü garabetiyle garip ve acip bir şeyin öncüsüdür.

Bu mebhasde de bazı letaif var:

- Harfleri heceleme ve isimdeki harfleri parça parça söylemek, müsemmanın nereden doğduğuna bir işarettir.[\[7\]](#)

- Harfleri böyle birer birer söylemek, müsemmanın vahid-i itibari olup mürekkebi mezci olmadığına bir işarettir.

- Harfleri kesik kesik heceleme, san'atın maddesini göstermeye bir işarettir. Seninle yazı hususunda yarışmak isteyen kimseye kâğıt ve kalemi önüne bırakman gibi, sanki Kur'an şöyle diyor: “Ey inatçı müddeiler! Sizler kelâmın sultanlarıdır. İşte önünüzde harfler. Ben yaptığımı onlarla yapıyorum.”

- Mananın ihmalini remzeden harfleri tek tek söylemek, “*Biz hakikatleri, kıssaları ve dinî hükümleri bilmiyoruz ki sana mukabele edelim.*” şeklindeki mazeretlerini kesmeye işaret eder. Sanki Kur'an şöyle der: **“Ben sizden ancak belâğatin nazmını istiyorum, öyleyse uydurma şeyler türünden de olsa Kur'an'ın mislini getirin.”**

- Harfleri isimleriyle söylemek, kıraat ve kitabet ehlinin âdetindedir. Kur'an'ı kendisinden dinledikleri zât ise, çevresiyle beraber ümmîdir. Dolayısıyla böyle bir hâl kendisinden umulmaz. Bu seciyeye nazaran şu manaya bir remiz vardır: “*Bu kelâm O'ndan meydana gelmiyor, aksine O'na ilka ediliyor.*”

- Harfleri heceleme kıraatin esası ve onun başlangıcıdır. Bu durum, Kur'an'ın özel bir yol tesis ettiğine ve ümmî insanlara muallim olduğuna ima eder.[\[8\]](#)

Her ne kadar bazıları ince de olsa, bu iplerin nescinden âli bir nakış görmeyen kimse belâğat san'atında yabancısıdır, belâğat ehlinin fetvalarını taklit etsin.

Üçüncü Mebhas

الم Son derece vecizliğe işaret eder. Vecizlik ise Kur'an'ın i'câzının iki esastan biridir.[\[9\]](#) Bu mebhasta bazı letaif vardır:

الم -müteselsil kıyas-ı temsiliyle şu manaya remz eder, işaret eder, ima eder, telvih ve telmihte bulunur: “Bu Kur'an Allah'ın ezeli kelâmıdır. Cebrail Onu Muhammed'e (asm) getirmiştir.”

Çünkü nasıl ki Kur'an'ın tamamındaki ayrıntılı hükümler, bazen uzun bir sûrede icmalen irtisam eder. Bazen uzun bir sûre, işaret olarak kısa bir sûrede temessül eder. Bazen kısa bir sûre, remzen bir âyette münderic olur. Bazen bir âyet, telmihen bir kelâmda mündemiç olur. Bazen bir kelâm telmihen bir kelimeye girer. Bazen bu câmi kelime “*sîn-lâm-mîm*” gibi huruf-u mukattaada görülür. Kur'an'ın Bakara sûresinde, Bakara'nın Fatiha'da, Fatiha'nın Bismillahirrahmanirrahîmde, Bismillahirrahmanirrahîm'in Besmelede bulunması gibi...[\[10\]](#) Aynı şekilde الم de de böyle olması caizdir.

İşte bu müteselsil temsilî kıyasa istinad ile ve ذَٰلِكَ الْكِتَابُ işaretleriyle الم den şu mana tecelli eder: **“Bu Kitab, Allah'ın ezeli kelâmıdır. Cebrail onu Hz. Muhammed'e (asm) indirdi.”**

- Huruf-u mukattaa ilâhî şifreler gibidir. Allah bu harfleri, şifre anahtarları yanında olan peygamberine göstermiştir. İnsan fikri henüz buna uzanamamıştır.

الم -Kur'an'ın indiği zâtın zekâsının şiddetine bir işaretidir. Öyle ki, remiz O'na açıktan ifade gibidir.

- Harfleri birer birer söylemek, bunların kıymetinin sadece manalarında

olmadığına, “Esrâr-ı huruf” yani “harflerin sırları” ilminin keşfettiği gibi, mesela sayıların münasebeti tarzında harfler arasında fitrî münasebetler olduğuna bir işarettir.

الم -birer birer okunmasıyla halk -vasat ve şefe mahreçlerine işaret eder.[11] Bu işaret, zihni dikkate zorlamaya ve ülfet perdesini yırtmaya remzeder. Ta ki harflerin hilkatindeki (yaratılıştaki) renk renk nakışların acaibini mütalaaya sevk etsin.

Ey elini belâğat san’atına bulaştırmış kişi! Bu letaifin parçalarını bir araya getir, hepsine bir bütün olarak bak, kulak ver. Ta ki bu letaif sana, “bu Allah’ın kelâmıdır” manasını okusun.

Dördüncü Mebhas

المkardeşleri olan diğer mukattaat harfleriyle beraber sanki şöyle nida ediyorlar:

“Biz önderleriz. Kimseyi taklit etmedik, bir imama tabi olmadık. Üslûbumuz bedi’dir, tarzımız gariptir.”

Bunda da bazı letaif vardır:

- Hatipler ve fasihler bir modeli örnek alırlar, o minval üzere nescederler, gidilmiş bir yolda giderler. Ama Kur'an'ın bazı sûre başlarındaki bu üslûbuna “daha önce hiçbir insan ve cinn el sürememiştir.”

- Kur'an, fevâhî ve mekatî ile (başlarıyla ve sonlarıyla) olduğu gibi kaldı.[12] Dostlarının benzeme şevki ve düşmanlarının muaraza isteği gibi sebepler varken misli getirilemedi, taklid edilemedi. Şahit istersen, işte milyonlar Arabî kitaplar! Bunlardan Kur'an'a denk veya O'na yakın bir kitap görebilir misin? Kella! Hatta sıradan, cahil bir insan bile o kitapları Kur'an'la kıyasladığında, birbiriyle karşılaştırdığında, nazarı ona şöyle nida edecektir: “Bu, onların mertebesinde değildir. Bu durumda ya hepsinin altındadır, bu ise bizzarure muhâldir. Öyleyse -matlup olduğu üzere- hepsinin üstündedir.”

İşte, âmi bir insan da Kur'an'ın i'câzından bu şekilde nasibini almaktadır.

-İnsanın san’atı ilk çıktığında çok cihetlerle kaba ve noksan, zarafetten mahrum oluyor, sonra tekemmül edip güzelleşiyor. Ama Kur'an'ın üslûbu daha ilk çıktığında zarafet, taravet ve gençliğiyle zuhur etti. Telahuk-u efkâr (fikirlere birbirine eklenmesi ve ilâve edilmesi) ve birbirinden çalmakla ömür süren fikirlere meydan okudu ve onlara galip geldi. Bu galebe ile “Kur'an, güçlerin ve kuvvetlerin yaratıcısı olan Allah’ın san’atındandır.” diye ilan etti.

Ey belâğat nesimini koklayan kişi! Senin zihin arı'n bu dört mebhasın çiçeklerinden “şehadet ederim ki bu Allah’ın kelâmıdır” balını toplamıyor mu?[13]

Ezcümle: Surelerin başında mezkûr olan huruf, hurufatın aksam-ı malûmesi olan mechure, mehmuse, şedide, rahve, zelaka, kalkale gibi aksam-ı kesîresinden herbir kısmından nısfını almıştır. Kabil-i taksim olmayan hafifinden nısf-ı ekser, sakilinden nısf-ı ekall olarak bütün aksamını tansif etmiştir. Şu mütedâhil ve birbiri içindeki kısımları ve ikiyüz ihtimal içinde mütereddid yalnız gizli ve fikren bilinmeyecek birtek yol ile umumu tansif etmek kabil olduğu halde, o yolda, o geniş mesafede sevk-i kelâm etmek, fikr-i beşerin işi olamaz. Tesadüf hiç karışamaz.

Harflerin kısımları

Arapçada hece harflerinin adedi -(elif-i sakine) hariç kalmak şartıyla- 28 harftir. Kur'an-ı Hakîm, huruf-u mukattaada bu harflerin yarısını zikretmiş, yarısını terk etmiştir.

Kur'an'ın zikrettiği harfler, terk edilenlere nisbetle insanlar tarafından daha fazla kullanılmaktadır. Meselâ, dile en hafif gelen "Elif lam" harfleri en fazla tekrar ettiği harfler arasındadır.

Kur'an, kullandığı harfleri hece harflerinin adedince sûrelere taksim etmiştir.

Kur'an, mehmuse, mechure, şedide, rahve, müsta'liye, münhafida, müntabika, münfetiha gibi hece harflerinin her bir çeşidinden yarısını kullanmıştır.[14]

Kalkala, zelleka gibi, sayısı tek olan guruptan dile ağır gelen harflerden az, hafif gelenden çok alınmıştır.

Kur'an'ın bu taksimatı 504 ihtimalden biri olarak seçilmiştir. Adı geçen taksimatın dışında hiç bir surette böyle dengeli ve yarı yarıya taksim edilmiş şekliyle bir bölüşüm söz konusu olamaz.

Hece harflerinin huruf-u mukattaada taksimatı

Zelleka harfleri altı tanedir: Bunların üçte ikisi alınmıştır. Alınanlar: "*Rı-Lam-Mim-Nun*", alınmayanlar ise: "*Be-Fe*."

Boğaz harfleri altı harf olup üçte ikisi kullanılmıştır. Alınanlar: "*Ha-Ayın-He-Hemze*", alınmayanlar: "*Gayın -Hı*."

Boğaz harfi olmayanlar: 22 adettir. Bunlardan da 10 adet alınıp, yine karşıt iki gruptan 14 tane harf kullanılmıştır. Alınanlar "*Rı-Sin-Sad-Tı-Kaf-Kef-Lam-Mim-Nun-Ye*".

Mehmuseler: 10 harf olup yarısı alınmıştır. Alınanlar: "*Sin-Ha-Kef-Sad-He*." Alınmayanlar: "*Fe-Se-Şm-Hı-Te*". Bu harflerin 5 tanesi noktalı, beş tanesi noktasızdır. Kur'an bunu da yarılamaş ve sadece beş noktasız olanları almıştır.

Mechureler: 18 olup yarısı alınmıştır. Alınanlar: "*Hemze-Mim-Lam-Ayın-Rı-Tı-Kaf-Ye-Nun*", alınmayanlar: "*Be-Cim-Dal-Zel-Ze-Dad-Zı-Gayın-Vav*". Görüldüğü gibi, birbirinin zıddı olan mehmus ve mechur harflerden toplam 14 tane alınmıştır ki, bu

da hece harflerinin yarısıdır.

Şefehiler: İki tanedir. Alınan: "*Mim*", alınmayan: "*Be*."

Şedidler: (Sert harfler) 8 olup yarısı alınmıştır. Alınanlar: "*Hemze-Tı-Kaf-Kef*", alınmayanlar: "*Be-Te- Cim-Dal*."

Rahveler: (Yumuşaklar) 20 olup yarısı alınmıştır. Alınanlar: "*Ha-Rı-Sin-Sad-Ayın-Lam-Mim-Nun-He-Ye*", alınmayanlar: "*Se-Hı-Zel-Ze-Şın-Dad-Zı-Ğayın-Fe-Vav*" Yumuşak ve sert harflerden de 14 adet alınmıştır.

Muntabikler: (Kapalı harfler) 4 tane olup yarısı alınmıştır. Alınanlar: "*Tı-Sad*", alınmayanlar: "*Dad -zı*."

Mümfetihler: (Açık harfler) 24 olup yarısı alınmıştır. Alınanlar: "*Elif-Ha-Rı-Sin-Ayın-Kaf-Kef-Lam-Mim-Nun-He-Ye*", alınmayanlar harfler ise: "*Be-Te-Se-Cim-Hı-Dal-Zel-Ze-Şın-Ğayın-Fe-Vav*". İki karşıt guruptan olan bu harflerden de toplam olarak 14 harf alınmıştır.

Müsta'liyeler: 7 harftir. Alınanlar: "*Kaf-Sad-Tı*", alınmayanlar: "*Hı-Dad-Zı-Ğayın*."

Mühafideler: 21 harf olup kullanılanların sayısı 11'dir. Alınanlar: "*Hemze-Lam-Mim-Rı-Kef-He-Ye-Ayın-Sin-Ha-Nun*", alınmayanlar: "*Be-Te-Se-Cim-Dal-Zel-Ze-Şın-Fe-Vav*". Karşıt bu iki gurup harflerden de toplam 14 tane kullanılmıştır.

Kalkalalar: 5 tanedir. Alınanlar: "*Kaf-Tı*", alınmayanlar: "*Be-Cim-Dal*".[\[15\]](#)

İşte bir şifre-i İlahiye olan surelerin başlarındaki huruf, bunun gibi daha beş-altı lem'a-i i'caziyeyi gösterdikleriyle beraber; ilm-i esrar-ı huruf ulemasıyla evliyanın muhakkikleri şu mukattaattan çok esrar istihrac etmişler ve öyle hakaik bulmuşlar ki, onlarca şu mukattaat kendi başıyla gayet parlak bir mu'cizedir. Onların esrarına ehil olmadığımız, hem umuma göz görecek derecede isbat edemediğimiz için o kapıyı açamayız. Yalnız "İşarat-ül İ'caz"da şunlara dair beyan olunan beş-altı lem'a-i i'caza havale etmekle iktifa ediyoruz.

İlahi şifreler

Türkçede TC, STK, TBMM gibi kısaltmalar vardır ve bu kısaltmalar işi bilenler açısından doğrudan bunların açıklamalarını söylemek gibi anlaşılır durumdadır. Kur'an'da yer alan huruf-u mukattaa, bu yönüyle de ele alınmıştır.

Huruf-u mukattaa bir cihetten ilâhî bir şifre olarak değerlendirilir. "*Tevratın şifreleri*", "*Leonardo Da Vinci'nin şifreleri*" gibi ifadeler zaman zaman gündeme gelir. Son ilâhî evrensel mesaj olan Kur'anın da nice şifreleri olduğu, sahanın uzmanları tarafından ifade edilmektedir. İşte huruf-u mukattaa, böyle bir özelliğe sahip görülmektedir.

Harflerin sırları

Arapçada harflerin sırlarıyla alakalı hayli yazılar yazılmış, kitaplar telif edilmiştir. Bir fikir vermesi açısından, Türkçede **S** ve **Ş** harflerinin değerlendirildiği aşağıdaki yazıya yer veriyoruz:

“Herkes laftan anlar, insan odur ki rumuzdan anlaya.”

Harfler sırdır. Sırrı ifşa eden S harfinin esrarını kelimelerin ormanında harflerin peşine düşerek bulabilirsiniz. S hangi harfin içine girmiş ise Sır olmuştur, eSrar olmuştur, eSun olmuştur... inSan gizlemek ister hâlbuki toprak çömlerinin üzerine çekilen cilaya verilen Sır ismi gibi, Sır açığa çıkarılması istenen beklenen bir şeydir. Açıktadır ancak herkeS göremediği için Sır olmuştur.

Ş gösteriŞ'in remzidir. İçinde yer aldığı kelime ulvi olsun süfli olsun göz kamaştırır, Bütün bakışları üzerine çeker. İçinde Ş harfi olan bir tane iddiasız kelime bulamazsınız. GüneŞ, ateŞ, aşk, Şehvet, Şevk, nakıŞ, Şhov, Şehit. Oysa bu kelimelerin benzerleri yakın akrabası sayılan diğerlerine baktığımızda daha Sade, daha Sakin bir hal görürüz. Yukarıdaki Ş li kelimelerin S li benzerlerine bakalım isterseniz. AteŞ ten yükselen ısı, aşk ile atılan Sevgi, Şehvetle at koşturan köSnü, Şevk ile yola düşen iStek, nakıŞ ile göz okşayan deSen, Şhov ile sahne alan göSteri ne kadar da Sönük kalıyor Ş nin yanında

Ş, bir kelimenin önünde yürüdüğü zaman ona Şekil verir, kelimenin ortasında yer alırsa esas teşkil eder, kelimenin ayakucunda bile dursa onu baş yapar.

İçinde Ş harfi olmayınca Şah olmaz hiçbir kelime. Ş insanı tanımlayınca insana Şahsiyet verir onu, Ş Şah yapar, Şeyh yapar, Şövalye yapar, Şakir yapar, Şakirt yapar, Şehsuvar eder. Şerefli yapar, Şeytanla işbirliğine girer Şaki yapar, Şıfıntı yapar, Şempanze yapar, Şirret yapar, Şerefsiz yapar.

Yakıcıdır; GüneŞten alır ateŞini. GüneŞ, ateŞ, Şems, Şahap hep Ş ile ışıldar.

S Sırları barındırır karnında. Ş nin yanında Sönük kalır ama bir nevi ş'nin akıllı kardeşidir. Âşık olmak yerine Sevmeyi Şüphe etmek yerine Sorgulamayı, teŞhir yerine sergilemeyi Salık verir. TaSnif eder, Soru sorar, Sorgular, Şekillendirmez belki ama sonuçlandırır.[\[16\]](#)

Bir de şu değerlendirmelere bakalım:

İnsan vav şeklinde doğar, doğrulunca kendini elif sanır. İnsan hayatı boyunca hep iki büklüm yaşar, oysa en doğru olduğu gün ölür. Allah'a kulluğun manası vav'dadır, elif ulûhiyetin ve ehadiyetin simgesidir. O yüzden Lafz-ı ilâhî elifle başlar. Elif kâinatın anahtarı ise, vav kâinatın kendisidir. Rabbimiz bizim her zaman vav gibi mütevazı olmamızı ister. Vav Harfi, Allah'ın Vahid ismini ve birliğini simgeler. Vav harfi, Ebced hesabında 6 rakamına denktir, imanın 6 şartını temsil ettiği söylenir...

Vav harfi, Tezhib sanatı ile süslenmiş ve ucuna Lale motifi işlenmiştir. Lale, süsleme sanatında Allah'ı simgeler. Vav harfi, Vahidiyet, Vahdaniyeti ihtiva etmesi yönüyle de Allah'ın birliğini anlatır. Vav harfi ile başlayan kelimelere dikkat edildiğinde hepsi sorumluluk gerektiren işlerdir. Bu meslekler ve işler; "vali, vezir, veli, vekil, varis, vasi, valide, vaad etmek vb."

Bursa Ulu Camiinin batı cephesinde günümüzde hanımların namaz kıldığı yerin batı duvarında çok değişik bir şekilde işlenmiş büyük celi sülüs dört tane Vav harfi dikkat çekmektedir. **وَأْمُرْنَا بِالْوَت** Bu önemli bir nasihattir. Allah Rasulü bizleri sorumluluğu olan şeylerden sakınma noktasında uyarıyor ve "Vavlardan sakının, çekinin" diyor. Örneğin, vali olmak, veli olmak, varis olmak, vekil olmak, vezir olmak, vakıf malını değerlendirmek, vallahi yemininde bulunmak...

Yüce Rabbimiz yarattığı kullarının vav gibi mütevazı olmasını ister. Hz. Musa "dal" olmuştur ama Firavun gözünü Elif'liğe dikmiştir. Hz. İbrahim ateşte vav olmuştur, Nemrut ise bizzat ateşe odun olmuştur. Hz. Yunus, vav olmuş ve balığın karnında ancak kurtulabilmiştir. İnsan iki büklüm olunca rahat eder anne karnında. Yatarken bile iki büklüm oluruz...

Evvelde elifti kâinat, bir ilâhî nefesle ahirde vav olur. Manayı bilmeyenler hiçbir zaman vav diyemez her zaman vay der. Buna anlamca vaveyla denir. Yani vav olamadıkları için feryad edenlerin haline vaveyla denir. Elif bir ağaç ise insan onun dalıdır. Azrail budadıkça nefesleri daha gür çıkar insanların sesleri. Her insan dal olur ve o ağaçtan eliften beslenir. İnsan en sonunda Vav olur ve o ağacın gölgesine sığınır. Ve insana seslenir elif, "hem dal ol, hem vav ol" der...[\[17\]](#)

[\[1\]](#) Tirmizi, *Sevabul-Kur'an*, 16

[\[2\]](#) Yani, "ey insanlar, size okunan Kur'an, işte böyle harflerden meydana gelmiştir. Haydi, böyle harfleri kullanarak Kur'anın nazirini yapınız."

[\[3\]](#) Mesela, **Nun** bir harf, **Ha-Mîm** iki harf, **Elif-Lâm-Mîm** üç harf, **Elif-Lâm-Mîm-Ra** dört harf ve **Kef-He-Ye-Ayn-Sad** ise beş harftir.

[\[4\]](#) Beydâvi, *Kadı, Envaru't- Tenzil ve Esraru't- Te'vil*, I, 33-34

[\[5\]](#) Sûre başlarında bulunan huruf-u mukattaada, 28 harften 14 ü kullanılmıştır.

[\[6\]](#) Bunlar harf gruplarıdır. Kıraat ilminde bunlarla ilgili ayrıntılı bilgiler verilir. Yumuşak veya sert olmak gibi benzeri ortak özellikleri olanlar belli bir grupta toplanır. Bazı harfler birden fazla grupta yer aldıklarından bunların bu tarz seçimi ayrı bir letafet olarak arz-ı endam eder.

[\[7\]](#) Burada müsemmadan murat, Bakara sûresidir veya Kur'an-ı Kerîmdir. Yani gerek bu sûre, gerekse Kur'an-ı Kerîm bu harflerden meydana gelmiştir.

[8] Peygamberimiz için Kur'an'da "**Nebiyy-i ümmî**" denilir. (A'raf, 157) O ümmi peygamber, Allah'tan aldığı vahiyle insanlık âlemine Kur'an'ı tâlim etti, onlara muallim oldu.

[9] Diğeri ise nazmdır. Müellif, *İşaratu'l- İ'caz* isimli eserinin başında şöyle der: "İ'câz, Kur'an'ın nazmindan tecelli eder. O parlak i'câz, ancak nazmdaki nakışandır." Bkz. s. 27

[10] **Besmele**, Bismillahirrahmanirrahîm'in kısaltılmış şeklidir.

[11] Bunlar sırasıyla boğaz, üst damağın ortası ve dudak mahreçleridir.

[12] Bundan murat, sûre başlarıyla, âyetlerin ve sûrelerin sonları olabilir. Nitekim tahlili yapılan huruf-u mukattaa da sûre başlarıyla alâkalıdır.

[13] Nursi, *İşaratu'l- İ'caz*, s. 62-67

[14] Bunlar harf gruplarıdır. Kıraat ilminde bunlarla ilgili ayrıntılı bilgiler verilir. Yumuşak veya sert olmak gibi benzeri ortak özellikleri olanlar belli bir grupta toplanır. Bazı harfler birden fazla grupta yer aldıklarından bunların bu tarz seçimi ayrı bir letafet olarak arz-ı endam eder.

[15]

http://www.sorularlarisale.com/makale/9998/surelerin_basinda_mezkur_olan_huruf_

[16] <http://bilimlarsitesi.tr.gg/Harflerin-Esrari-harflerle-neler-yapilabilir--f-.htm>

[17] <http://www.sozvesiir.com/edebiyat/vav-harfi-ve-anlami>